

Prospects for studying the possibilities of manual activity in improving the speech development of this category of children lie in the vector of connecting other types of logomotor coordination to two-handed coordination: general, oculomotor, visual, articulation, etc.

Key words: *correction, speech development, manual activity, power hand functions, general underdevelopment of speech.*

УДК 37.018.554

DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2023.95.10>

Коломієць С. С., Антоненко І. І., Гурєєва Л. В.

МІЖКУЛЬТУРНА МЕДІАЦІЯ У НАВЧАННІ ПЕРЕКЛАДУ

Основною метою статті є дослідження стратегії медіації у формуванні перекладацької компетентності на основі лінгвокогнітивного і жанрового підходів. Запропоновані у загальноєвропейських рекомендаціях стратегії медіації – медіація тексту, медіація концепту та медіація комунікації відкривають нові можливості для формування фахових компетентностей, зокрема, перекладацької компетентності як у майбутніх перекладачів, так і у студентів, які спеціалізуються в різних галузях науки й техніки. У фокусі цієї розвідки є медіація тексту, до якої відносять передачу певної інформації, пояснення даних, обробку тексту, переклад письмового тексту, ведення нотаток та висловлення особистої реакції. Методологічним підґрунтям для досягнення мети цієї розвідки слугувала методика концептуального аналізу, що використовується для дослідження концептів, які лежать в основі мовної поведінки індивіда.

Методика концептуального аналізу розглядається в роботі як узагальненого підходу до відтворення та закріплення уявлень, понять носіїв мови. Жанровий аналіз, орієнтований на переклад, допомагає виявити відмінності в жанрових структурах, стандартах та очікуваннях у різних мовах і культурах, розрізнити обов'язкові та факультативні елементи, групувати тексти за схожими комунікативно-прагматичними ознаками.

Теоретичне дослідження питань міжмовної медіації, перекладознавчого жанрового та концептуального аналізу стали підґрунтям для розробки та верифікації комплексу навчальних вправ для формування стратегії медіації у студентів спеціальності «Журналістика». Основним дослідницьким питанням статті є можливість використання бінарних текстів (текстів одного жанру, що розглядають однакові проблеми англійською та українською мовами) у процесі вивчення міжмовної медіації. Запропонована методика була перевірена й успішно реалізується в КПІ. Важливість дослідження полягає у міждисциплінарному підході до проблеми навчання перекладу: медіація у викладанні іноземних мов, когнітивна лінгвістика, перекладознавчий жанровий аналіз та у розробці стратегії медіації тексту у формуванні перекладацької компетентності.

Ключові слова: медіація, жанровий аналіз, концепт, бінарні тексти, міжмовна медіація.

Міжкультурна медіація у навчанні перекладу виходить за рамки володіння мовою і зосереджується на складній взаємодії культур у процесі комунікації. Актуальність питання інтеграції міжмовної та міжкультурної медіації у процес навчання полягає в його відповідності глобалізованому світу, де ефективна міжкультурна взаємодія має першорядне значення. Оскільки держави стають все більш взаємопов'язаними, навчання стратегіям медіації та глибоке розуміння культурних нюансів виходить на передній план.

Метою роботи є дослідження стратегії медіації у формуванні перекладацької компетентності на основі лінгвокогнітивного і жанрового підходів як передумови ефективної підготовки професійних усних і письмових перекладачів, а також студентів спеціальності «Журналістика».

До завдань дослідження входить розробка та експериментальна перевірка стратегій жанрового аналізу у навчанні міжмовної медіації. Інтерес до цього аспекту зумовлений виокремленням медіації як виду мовленнєвої діяльності у Загальноєвропейських рекомендаціях з мовної освіти [4]. По-перше, ми вважаємо доцільним використовувати міжмовну медіацію для підвищення ефективності розвитку навичок усного та письмового перекладу. По-друге, ми прагнемо використовувати жанрово-концептуальний аналіз та бінарні тексти як методологію та механізм у досягненні вищезазначеної мети.

Наразі науковці відокремлюють підготовку професійних перекладачів від студентів різних технічних спеціальностей. Ми вважаємо, що необхідно переглянути цю концепцію, детально розглянувши поняття медіації та крос-медіації [4].

У оновлених дескрипторах Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти [4] поняття медіації розглядається як один із чотирьох способів комунікації, а саме: рецепція (*reception*), інтеракція / взаємодія (*interaction*), продукування (*production*) та медіація (*mediation*).

Медіатор розглядається як «соціальний агент, який налагоджує зв'язки та допомагає створювати або передавати значення, іноді в межах однієї мови, іноді з однієї мови на іншу (крос-лінгвістична медіація)» [4].

Таким чином, навчання міжмовної медіації відбувається під час підготовки перекладачів та студентів, які спеціалізуються в різних галузях науки й техніки, що дає змогу ефективно спілкуватися у сферах їхніх професійних, академічних та особистих інтересів.

Функція медіації полягає у сприянні розумінню та комунікації в різних контекстах. Загалом розглядають три види медіації: медіація текстів, медіація понять і медіація комунікації. На практиці всі види медіації та їхні стратегії взаємопов'язані [4].

У цьому дослідженні ми зосереджуємося на медіації тексту, яка передбачає передачу іншій особі «змісту тексту, до якого вона не має доступу через мовні, культурні, технічні або семантичні бар'єри» [4]. До категорії медіації тексту відносять такі види посередницької діяльності: передача певної інформації, пояснення даних, обробка тексту, переклад письмового тексту, ведення нотаток, висловлення особистої реакції, аналіз і критика творчих текстів [4].

Логічним видається розгляд медіації в аспекті когнітивної лінгвістики. По-перше, у міжмовній медіації всі її види (медіація текстів, медіація концептів, медіація взаємодії) беруть участь у формуванні соціокультурної та плюрилінгвальної компетенції. По-друге, поняття концепту є одним з основних у когнітивній лінгвістиці. Отже, такі стратегії медіації, як пояснення нового поняття та встановлення зв'язку із попередніми знаннями, можна розглядати з точки зору цієї науки, що робить когнітивний підхід у навчанні перекладу вартим уваги.

Що стосується перекладознавчого жанрового аналізу, то він вважається ефективним методом як у викладанні англійської мови [3], так і в підготовці перекладачів [2].

У когнітивній лінгвістиці концепти пов'язують зі структурою фонових знань, що повністю відповідає суті медіації концептів як виду медіації, зазначених у Загальноєвропейських рекомендаціях з мовної освіти.

Концепти утворюють домени/галузі, які можна вважати фоновими знаннями як концептуальними комплексами, які поділяють на базові та небазові. Базові концепти не мають своїх фонових знань, вони слугують вузлами інформації й вважаються не мовними, а концептуальними ресурсами, які можна використовувати в лінгвістичних цілях [7].

Ми стверджуємо, що ідея когнітивної лінгвістики, а саме, про сферу, яка існує незалежно від будь-якого конкретного висловлювання і може бути використана для лінгвістичних цілей, є релевантною для викладання міжмовного посередництва в різних контекстах. Таким чином, ми можемо розглядати текст як певну ієрархію базових і небазових концептів.

При перекладі літературних концептів, які мають асоціативну природу, слід враховувати такі поняття когнітивної лінгвістики, як образ-схеми, які розглядаються як «передконцептуальні» структури, що «породжують більш складні та абстрактні концепти (або принаймні забезпечують їхню структуру) шляхом комбінування та метафоричної проєкції» [7].

У процесі перекладу науково-технічних термінів міжмовні медіатори мають справу не зі значеннями термінів, а з поняттями. Багатозначні терміни, які змінюють свої значення в різних галузях науки й техніки, викликають труднощі при перекладі. Концептуальний аналіз, який допомагає виокремити базові концепти з подальшими тренувальними вправами, виявився ефективним інструментом у подоланні цих труднощів. Прикладом може слугувати експериментально перевірений курс двостороннього усного перекладу у підготовці студентів факультету лінгвістики Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» [6].

Варто зазначити, що поширеною ситуацією є приналежність різних частин деяких текстів до різних жанрів, яскравим прикладом чого є патенти. Вважається, що патентна сфера дуже різноманітна і її можна представити чотирма частинами (назва, реферат, опис, формула винаходу), які розглядають як різні лінгвістичні жанри, що мають різні стилістичні характеристики та комунікативну функцію. Тексти в межах однієї галузі об'єднані однією темою, що підтверджується використанням однакової лексики [10].

Можна припустити, що «Винахід» є основним поняттям розділу опису з широким використанням науково-технічної термінології, тоді як поняття «Формула винаходу» у відповідному розділі представлено переважно юридичною лексикою.

Безперечно, навчання міжмовної медіації має передбачати знання концептуального ресурсу (який ми можемо назвати інваріантом) та способу представлення змісту (варіанту), що регулюється жанровими та стильовими обмеженнями.

Ми стверджуємо, що жанровий підхід у навчанні стратегій медіації має на меті допомогти студентам стати ефективними учасниками певного академічного та професійного середовища. Процесно-жанровий підхід використовує сильні сторони як процесного, так і жанрового підходу. Дослідники звертають увагу на різні аспекти жанрового підходу у навчанні письма: теоретичне підґрунтя жанрового підходу до письма [3]; процесно-жанровий підхід до письма [13]; застосування жанрового підходу до навчання письма через використання текстів-зразків [5]; навчання описового письма [8]; зосередження на дисциплінарному змісті та знаннях [9].

Біль [2] представляє жанровий аналіз, орієнтований на переклад. Стверджується, що жанровий аналіз допомагає виявити відмінності в жанрових структурах, стандартах та очікуваннях у різних мовах і культурах, розрізняти обов'язкові та факультативні елементи, групувати тексти за схожими комунікативно-прагматичними ознаками, що дає змогу визначити схожі перекладацькі труднощі. Автор наголошує на необхідності сприяти використанню поняття жанру в перекладознавстві [2].

Змішаний, або так званий процесно-жанровий підхід, дозволяє студентам вивчати взаємозв'язок між метою та формою жанру в процесі написання, редагування, доопрацювання та редагування. Дослідники

доводять, що це являє собою ефективний підхід не тільки для залучення студентів до вивчення англійської мови професійного спрямування, але й для ознайомлення студентів із соціальним та культурним контекстом, в якому використовується мова [12]. У будь-якій мовній медіації відбувається культурна медіація, що має на меті полегшити взаєморозуміння. Медіація є складовою культурної обізнаності, яка застосовується як у межах однієї мови, так і між мовами та культурами.

Медіація передбачає використання цільової мови «в конкретних соціальних контекстах у спосіб, що ґрунтується на певних соціальних потребах», як зазначає Статопулу [11]. Іншими словами, міжмовна медіація має на меті запропонувати аудиторії інформацію, яка є контекстуально оптимальною та релевантною, як правило, у звичайних повсякденних ситуаціях. Це вимагає загальної компетенції, яка включає лінгвістичні, міжкультурні та міжособистісні компетенції, необхідні для життя в багатомовному глобальному суспільстві. Сьогодні спостерігається неймовірне зростання уваги не лише до викладання культури іноземної мови, але й до врахування соціокультурних впливів на комунікацію. Викладання іноземної мови не лише як засобу спілкування, але і як способу розуміння культури спільноти, мова якої вивчається, стало невіддільною частиною викладання іноземних мов та перекладу.

Вивчення жанрово-стилістичної доміанти (ЖСД) в перекладі дозволяє визначити ядро жанру – первинні жанроутворюючі ознаки, які повинні бути збережені у відповідному письмовому та усному перекладі. Таким чином, визначення ЖСД слугує своєрідним фільтром у процесі прийняття перекладацьких рішень.

Ми стверджуємо, що жанр і стиль також регулюють домінування певних концептів.

Ми можемо говорити про схожі концептуальні комплекси або образні схеми, що створюють схожі перекладацькі труднощі.

Художні тексти представлені літературними концептами (почуття, емоції); науково-технічні – певними науково-технічними поняттями; інформаційні та рекламні жанри медіатекстів відрізняються ключовими концептами – «Подія» та «Позитивна оцінка». Для рекламних жанрів ЗМІ характерна оцінна насиченість, представлена лексичними одиницями з позитивною конотацією.

У статті використано аналіз освітніх та лінгвістичних джерел з досліджуваної проблематики. Робота включає опис сутності міжмовної медіації відповідно до Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти [4], перекладознавчий жанровий аналіз [2], сутність когнітивної лінгвістики [7], контент-аналіз інформаційних та рекламних медіатекстів, експериментальну перевірку ефективності інтеграції даної концепції та жанрового аналізу у вивченні міжмовної медіації.

В експериментальному навчанні, що проводилося у вересні-листопаді 2023 року, взяли участь 30 студентів другого курсу Видавничо-поліграфічного інституту Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського».

Основними інструментами дослідження були:

– інтеграція когнітивного та перекладознавчого жанрових підходів у навчанні міжмовного посередництва;

– експериментальна перевірка ефективності жанрового підходу у навчанні писемного мовлення англійською мовою у Видавничо-поліграфічному інституті Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»;

– контент-аналіз 100 медіатекстів;

– експериментальна перевірка ефективності перекладознавчо-орієнтованого концептуального та жанрового аналізу у навчанні міжмовного посередництва у Видавничо-поліграфічному інституті Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського».

Експериментальна перевірка ефективності жанрового підходу у навчанні писемного мовлення англійської мови професійного спрямування відбувалася у 2019-2020 роках у Видавничо-поліграфічному інституті Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» [1].

Аналіз його процедури та результатів допоміг спланувати та провести нове дослідження у вересні-листопаді 2022 року.

Основне завдання експериментального дослідження полягає у використанні перекладознавчо-орієнтованих концепцій та жанрового аналізу у викладанні та навчанні міжмовної медіації. Контент-аналіз 100 англійських та україномовних медіатекстів засвідчив домінування концепту «Подія» з субконцептами «Учасники», «Супровідні заходи», «Передбачувані результати» в інформаційних текстах та «Позитивна оцінка» в рекламних. Крім того, аналіз 100 англійських та україномовних медіатекстів дозволив відібрати 20 бінарних текстів як інструмент для експериментального навчання міжмовної медіації.

Експериментальне навчання включало три етапи. На першому етапі студенти аналізували англійські та україномовні тексти однакової тематики і схожої тематики з точки зору їх жанрових характеристик та вербальної репрезентації основних концептів. Основною метою другого етапу експериментального навчання було виконання усних перекладів на основі бінарних текстів. Третій етап охоплював письмовий переклад англійських інформаційних та рекламних текстів.

Зазначимо, що у підготовці майбутніх фахівців видавничої справи жанрова компетентність формується у процесі навчання писемної комунікації. Аналіз комунікативно-прагматичних характеристик інформаційних

та рекламних текстів дозволив обґрунтувати методичну типологію жанрів у навчанні англomовної писемної комунікації [1].

Для використання жанрового підходу до вивчення міжмовної медіації у вересні-листопаді 2022 року було проведено експериментальне навчання. Спочатку було здійснено концептуальний аналіз 100 англomовних та україномовних текстів інформативного та рекламного характеру. Він виявив такі ключові концепти, як Подія для інформаційних жанрів з субконцептами, Учасники/Діяльність/Очікувані результати події та Позитивна оцінка для рекламних. По-друге, в результаті концептуального та жанрового аналізу було відібрано 20 бінарних текстів, тобто текстів різними мовами, але зі схожими жанровими ознаками, темами та концептами. Джерелами для відбору бінарних текстів стали такі електронні ресурси, як медіацентр BBC (<https://www.bbc.co.uk/mediacentre/worldwide>), форум видавців (<https://bookforum.ua/>), події (<https://ukrosvita.at.ua/publ>) тощо.

Вивчення англійської мови рекомендується розпочинати зі студентами другого курсу, які знайомі з жанрами журналістики, вміють працювати з джерелами інформації та аналізувати жанрові особливості інформаційно-реklamних повідомлень рідною мовою. В експериментальному навчанні взяли участь 40 студентів другого курсу. У процесі підготовки до експерименту було визначено його мету, відібрано учасників, підготовлено експериментальні матеріали.

Метою є розвиток навичок міжмовної медіації; підходи – концептуальний аналіз та жанровий підхід; методи – медіація тексту (аналіз бінарних текстів) та практика усного та письмового перекладу; результат – підвищення ефективності усного та письмового перекладу.

Основними критеріями були: а) відповідність змісту тексту-джерела; б) жанрова відповідність тексту-джерела; в) відповідність концепції тексту-джерела; г) лексична та граматична правильність.

Перед початком експериментального навчання було проведено передекспериментальний зріз. Студенти двох академічних груп перекладали інформаційні та рекламні тексти. Їхні результати були оцінені за обраними критеріями.

Результати засвідчили низький рівень сформованості перекладацьких навичок, що обґрунтувало необхідність проведення експериментального навчання. Експериментальне навчання включало наступні етапи:

1. Доперекладацький етап (2 години). Робота в групах. Жанрово-концептуальний аналіз бінарних текстів із визначенням спільних та відмінних рис з точки зору їхньої логічної структури, концепту та субконцептів, навчання за обраними критеріями, мовною репрезентацією субконцептів.

2. Етап письмового/усного перекладу (4 години). Робота в парах: відпрацювання англо-українського та українсько-англійського усного перекладу фрагментів бінарних текстів; переклад англomовного тексту того ж жанру та з тими ж субконцептами.

3. Післяперекладацький етап (2 години): робота в парах, редагування перекладів один одного, робота в групах/обговорення перекладацьких проблем.

Середні результати експериментального навчання за обраними критеріями показали динаміку змін.

Таким чином, інтегрований концептуально-жанровий підхід та бінарні тексти як його інструмент виявилися ефективними у навчанні міжмовної медіації. Цей підхід пропонує спосіб адаптації традиційних засобів перекладу до більш цілеспрямованого та комунікативного стилю викладання англійської мови професійного спрямування.

Результати передекспериментального етапу показали низький рівень сформованості перекладацьких навичок, що обґрунтувало необхідність експериментального навчання. Однак, результати експериментального навчання підтвердили гіпотезу про те, що бінарні тексти є ефективним інструментом у навчанні міжмовної медіації.

Таким чином, можна стверджувати, що навчання міжмовної медіації допомагає забезпечити знання не тільки концептуального ресурсу, але й способу представлення концепту, який, своєю чергою, регулюється жанровими та стильовими обмеженнями [4].

Крім того, не викликає сумнівів, що фокус на дисциплінарному змісті та знаннях є життєво важливим у рамках вивчення стратегій медіації [9].

У нашому дослідженні ми вважаємо майбутніх фахівців як медіаторів, які розглядаються як багатомовні учасники соціального процесу, що беруть участь у міжкультурній комунікативній події, формують нові смисли, а потім створюють їх через письмо (або усне мовлення) для людей з іншим мовним або культурним походженням, таким чином встановлюючи взаємодію між мовами та культурами, беручи участь в обох культурах у процесі медіації [10].

Однак слід згадати й про обмеження дослідження. По-перше, в експериментальному дослідженні брали участь лише студенти спеціальності «Видавнича справа та редагування», тобто було представлено відносно вузький зріз учасників.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Ми вважаємо, що концептуальний і жанровий підходи до навчання стратегій медіації мають на меті допомогти студентам стати ефективними учасниками академічного та професійного середовища. Процесно-жанровий підхід використовує сильні сторони як процесного, так і жанрового підходу. Ефективний інструмент, представлений бінарними текстами, виявився дієвим у вивченні міжмовного посередництва в дистанційному навчанні. Експериментальне дослідження,

проведене у 2022 році за участі 40 студентів Видавничо-поліграфічного інституту Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», підтвердило ефективність застосування перекладознавчих концепцій та жанрового аналізу у викладанні та вивченні міжмовної медіації.

Проте цей аспект потребує подальшого розвитку в плані розширення галузей наук, за якими навчаються студенти, та жанрового репертуару.

Сподіваємося, що наше дослідження сприятиме підвищенню інтересу до жанрового та концептуального аналізу у вивченні міжмовної медіації та виявленню ефективності бінарних текстів як інструменту такого навчання.

Використана література:

1. Антоненко І. І. Методика формування компетентності у професійно орієнтованому англійському писемному мовленні майбутніх фахівців з видавничої справи та редагування : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02. Одеса, 2020. 235 с. URL : <https://nrat.ukrintei.ua/searchdoc/0420U101521>
2. Biel Ł. Genre analysis and translation. *The Routledge Handbook of Translation Studies and Linguistics*. London, 2017. P. 151–164. URL : <https://doi.org/10.4324/9781315692845-11>
3. Burns, A. Genre-Based Approaches to Writing and Beginning Adult ESL Learners. *English Language Teaching in its Social Context*. Ed. Christopher N. Candlin; Neil Mercer. London: Routledge, Taylor and Francis Group, 2001. P. 200–207.
4. Piccardo E., Goodier T., North B. *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment. Companion Volume with New Descriptors*. Strasbourg: Council of Europe Publishing, 2018. P. 77. URL : <https://rm.coe.int/cefr-companion-volume-with-new-descriptors-2018/1680787989>
5. Ding E.N. Genre-Based Approach to Teaching Writing. *INTI Journal*, 2007, P.91–97. URL : <http://eprints.intimal.edu.my/1247>.
6. Kolomieets S., Guryeyeva L. Bilateral interpreting course in blended learning: Experimental verification. *Advanced Education: Kyiv*, 2018. P. 82–87. URL : <https://doi.org/10.20535/2410-8286.141437>
7. Langacker R.. *Cognitive Grammar: A Basic Introduction*. Oxford University Press, 2008. URL : <https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780195331967.001.0001>
8. Marzulina L. 2018. Learning Strategy towards Students' Descriptive Writing Achievement Taught by Using Pick – List – Evaluate – Active – Supply – End Strategy. *Edukasi: Jurnal Pendidikan dan Pengajaran*, 5(1), 2018. P. 63–75. URL : <https://doi.org/10.19109/ejpp.v5i1.2050>
9. Nallaya S. An exploration of how first-year students are inducted into their discipline's academic discourses. *International Journal of Educational Research*, 2018. P. 57–66. URL : <https://doi.org/10.1016/j.ijer.2017.11.007>
10. Genre and Domain in Patent Texts. *Proceedings of the 3rd International Workshop on Patent Information Retrieval/ Oostdijk N., D'hondt E., Halteren H., Verberne S.* New York, NY, USA: Association for Computing Machinery, 2010. P. 39–46. URL : <https://doi.org/10.1145/1871888.1871896>
11. Stathopoulou M. *Cross-Language Mediation in Foreign Language Teaching and Testing*. Bristol, Blue Ridge Summit: Multilingual Matters, 2015. URL : <https://doi.org/10.21832/9781783094127>
12. Tesfie A. Teachers' Cognition on Process genre approach and Practice of Teaching Writing Skills in EFL Context. *English for Specific Purposes World*. P. 1–17. URL : <https://www.researchgate.net/publication/343788899>
13. Tudor E. *The Process Genre Writing Approach; An Alternative Option for the Modern Classroom*. 2017. P. 8.
14. URL : <https://eric.ed.gov/?id=ED571522>

References:

1. Antonenko I. I. (2020). *Metodyka formuvannia kompetentnosti u profesiino oriientovanomu anhliiskomu pysemnomu movlenni maibutnikh fakhivtsiv z vydavnychoi spravy ta redahuvannia* [Methodology of developing ESP competence in written communication of future specialists in publishing and editing]. Antonenko I. I. : dys. ... kand. ped. nauk : 13.00.02. Odessa, 2020. 235 s.Ph.D. thesis. [In Ukrainian] URL : <https://nrat.ukrintei.ua/searchdoc/0420U101521>.
2. Biel, L., 2018. Genre analysis and translation. In: K. Malmkjær, ed. *The Routledge Handbook of Translation Studies and Linguistic*. London and New York: Routledge, P.151–164. URL : <https://doi.org/10.4324/9781315692845-11>.
3. Burns, A., 2001. Genre-Based Approaches to Writing and Beginning Adult ESL Learners. In: C. Candlin and N. Mercer, eds. *English Language Teaching in its Social Context*. London: Routledge, Taylor and Francis Group, P.200–207.
4. Council of Europe, 2018. *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment. Companion Volume with new Descriptors*. URL : <https://rm.coe.int/cefr-companion-volume-with-new-descriptors-2018/1680787989>.
5. Ding, E.N., 2007. Genre-Based Approach to Teaching Writing. *INTI Journal*, 2007, pp.91–97. URL : <http://eprints.intimal.edu.my/1247/>.
6. Kolomieets, S. and Guryeyeva, L., 2018. Bilateral interpreting course in blended learning: Experimental verification. *Advanced Education*, 5(10), p.82–87. URL : <https://doi.org/10.20535/2410-8286.141437>.
7. Langacker, R., 2008. *Cognitive Grammar: A Basic Introduction*. Oxford University Press. URL : <https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780195331967.001.0001>.
8. Marzulina, L., 2018. Learning Strategy towards Students' Descriptive Writing Achievement Taught by Using Pick – List – Evaluate – Active – Supply – End Strategy. *Edukasi: Jurnal Pendidikan dan Pengajaran*, 5(1), pp.63–75. URL : <https://doi.org/10.19109/ejpp.v5i1.2050>.
9. Nallaya, S., 2018. An exploration of how first-year students are inducted into their discipline's academic discourses. *International Journal of Educational Research*, (87), P. 57–66. URL : <https://doi.org/10.1016/j.ijer.2017.11.007>.
10. Oostdijk, N., D'hondt, E., Halteren, H. van and Verberne, S., 2010. Genre and Domain in Patent Texts. *Proceedings of the 3rd International Workshop on Patent Information Retrieval*. New York, NY, USA: Association for Computing Machinery, PaIR '10, P.39–46. URL : <https://doi.org/10.1145/1871888.1871896>.
11. Stathopoulou, M., 2015. *Cross-Language Mediation in Foreign Language Teaching and Testing*. Bristol, Blue Ridge Summit: Multilingual Matters. Available from: <https://doi.org/10.21832/9781783094127>.

12. Tesfie, A., 2017. Teachers' Cognition on Process genre approach and Practice of Teaching Writing Skills in EFL Context. *English for Specific Purposes World*, 19(54), P.1–17. URL : <https://www.researchgate.net/publication/343788899>.
13. Tudor, E., 2017. The process genre writing approach: An alternative option for the modern classroom. URL : <https://eric.ed.gov/?id=ED571522>.

Kolomiets S., Antonenko I., Guryeyeva L. Intercultural mediation in translation practice

The article's primary purpose is to study the mediation strategy in forming translation competence based on linguistic cognitive and genre approaches. The mediation strategies proposed in the European guidelines – text mediation, concept mediation, and communication mediation – open up new opportunities for the development of professional competencies, in particular, translation competence, both for future translators and students specializing in various fields of science and technology. This study focuses on text mediation, which includes transmitting certain information, explaining data, processing text, translating written text, note-taking, and expressing personal reactions. The methodological basis for achieving this research's goal was conceptual analysis, which is used to study concepts as cognitive structures underlying the individual's linguistic behavior.

The methodology of conceptual analysis is considered in this paper as a comprehensive approach to the reconstruction and recording of native speakers' ideas and concepts. The translation-oriented genre analysis helps identify differences in genre structures, standards, and expectations in different languages and cultures, distinguish between mandatory and optional elements, and group texts by similar communicative and pragmatic features.

The theoretical study of interlanguage mediation, translation genre, and conceptual analysis became the basis for developing and verifying a set of training exercises for forming mediation strategies for journalism students. The main research question of the article is the possibility of using binary texts (texts of the same genre that address the same issues in English and Ukrainian) to study interlingual mediation. The proposed methodology has been tested and successfully implemented at Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute. The importance of the study lies in the interdisciplinary approach to the problem of teaching translation: the mediation in foreign language teaching, cognitive linguistics, translation genre analysis, and the development of a text mediation strategy in the formation of translation competence.

Key words: mediation, genre analysis, concept, binary texts, interlingual mediation.

УДК 377.147.093:004.732.2

DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2023.95.11>

Коновалов О. Ю., Руднєва М. С., Антощук С. В., Харлай Л. О.

ВИКЛАДАННЯ ІНФОРМАТИКИ В ПРОЦЕСІ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ В ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ: ОСОБЛИВОСТІ, РИЗИКИ, СТРУКТУРА ЗАНЯТЬ

Авторами проаналізоване поняття технологій змішаного навчання та особливості проведення занять з дисципліни «Інформатика». Встановлено, що змішане навчання є ефективним підходом до викладання інформатики в закладах фахової передвищої освіти, воно дозволяє поєднати переваги традиційного та дистанційного навчання, а також забезпечити індивідуальний підхід до кожного здобувача освіти. У статті обґрунтовано особливості викладання інформатики в процесі змішаного навчання та визначено, що такі заняття повинні бути добре структурованими, містити різноманітні методи та форми навчання, а також забезпечувати взаємодію між викладачем і здобувачем. Зазначено, що у процесі вивчення дисципліни «Інформатика» викладач проводить лекції, лабораторні роботи, семінари, практичні заняття, проектну роботу в командах, надає завдання на самостійну роботу на основі підручників та конспектів, консультації. А підготовка фахівців в галузі інженерії програмного забезпечення або в галузі електроніки, автоматизації та електронних комунікацій зорієнтована на формування та розвиток базових фахових компетентностей при вивченні сучасних методів та технологій розробки програмного забезпечення, архітектури комп'ютерів і комп'ютерних мереж, систем управління базами даних, процесів проектування інформаційних та телекомунікаційних мереж, тестування інформаційних систем та прикладних комп'ютерних програм, організації захисту комп'ютерної інформації.

Авторами проведено опитування серед здобувачів освіти Київського фахового коледжу зв'язку щодо ризиків, які можуть виникати в процесі змішаного навчання під час викладання дисципліни «Інформатика». Зазначено, що для підвищення ефективності змішаного навчання необхідно: добре структурувати заняття; використовувати різноманітні методи та форми навчання; забезпечувати взаємодію між викладачем і студентами; готувати викладачів до викладання інформатики в процесі змішаного навчання. Розроблена структура занять з дисципліни «Інформатика» в процесі змішаного навчання та зазначено, що вона дозволяє забезпечити ефективне навчання здобувачів освіти.

Ключові слова: Змішане навчання, заклади фахової передвищої освіти, освітній процес, телекомунікації, інформаційно-комунікаційні технології, інформатика.

Технологія працює як каталізатор, завдяки якому відбувається багато змін у підходах до навчання, методології навчання, дослідницькій арені, у робочому середовищі та у використанні інформації та знань. Допомога студентам у навчанні за допомогою технологічних інструментів, а не за допомогою звичайних методів,